

86. Az Úr tekintete

Imádkozzuk 50. számú éneket:

<i>Mintha köztünk Jézus járna,</i>	<i>Mint kis gerle a fészkére</i>
<i>Elhallgat itt minden lárma.</i>	<i>Védett, árnyas rejtekére,</i>
<i>Néma csendben, áhítatban.</i>	<i>Mint a szarvas hús forráshoz</i>
<i>Örvendünk, mert az Úr itt van.</i>	<i>Úgy vágyódunk oltárához.</i>

Az eddigiekben próbáltuk megismerni és gyakorolni a **lecsendesedés imáját**, vagyis amikor a magunk erejével igyekeztünk lecsendesedni az Úr előtt, hogy a testünket és a lelkünket a béke töltsse be. Próbáltuk gyakorolni az **összeszedettség imáját is**, amellyel ki akartunk üresedni mindattól, ami nem vezet közelebb Istenhez, hogy végül is egészen betölthessen önmagával.

Az összeszedettségnek azonban van egy **olyan formája** is, amely már inkább az **Isten** tevékenysége. Ő az elsődleges cselekvő, hiszen itt már **Ő vonz magához bennünket**. Isten titokzatos, misztikus cselekvésének ez az elsődleges cselekvésmód a jellemzője. A lélek itt már átadja Istennek a kedvezményezést, a vezetést.

I. Az ember törekvései

1) A Zsoltáros mondja: *Szememet Hozzád emelem, Hozzád, Aki a mennyben élsz* (Zsolt 122,1). Ez a mi összeszedettségi gyakorlatunk is: Fölemeljük a kezünket, a szemünket és a szívünket az Úrhoz. A Zsoltáros így folytatja: *Amint a szolga szeme gazdája kezére figyel, és a szolgáló szeme úrnője kezére, mi úgy tekintünk Urunkra, Istenünkre, amíg csak meg nem könyörül rajtunk. Könyörülj rajtunk, Uram, könyörülj rajtunk!* (Zsolt 122,2.3).

2) A kinyilatkoztatott tanítást követve nekünk is jó előgyakorlat *a szemünket felemelni Istenhez*. Ha a gazda vagy az úrnő fölemeli a kezét, a szolga vagy a szolgáló mindjárt odafigyel. Mi most a Zsoltáros tanítása szerint emeljük fel tekintetünket az Úrra, *amíg csak meg nem könyörül rajtunk*. Azt jelenti, hogy Isten is reánk tekintett, ránk irányította szerető, könyörületes tekintetét.

Emeljük most tehát – a szolga és a szolgáló stílusa alapján – az Úrra lelkünk tekintetét. **Hogy Ő reánk tekintsen, hogy Ő ingyen adjon kegyelmeket nekünk**, az az Ő kegyelmének ajándéka. **Ezt mi, emberek nem követelhetjük ki. Isten titka, hogy kinek, mikor és hogyan adja ezt a** titokzatos vagy misztikus **kegyelmet**, amellyel Ő tulajdonképpen saját magát ajándékozza az emberi léleknek. De ami rajtunk múlik, azt tegyük meg!

3) Vannak olyanok, akiknek szemüveg kell a távolba látáshoz. Mi a hit szemüvegét tegyük föl, hogy a lelkünk tekintete egészen a mennyországig elhatoljon! „Hiszem, Uram, hogy Te a mennyben vagy!” Így imádkozzuk: *Mi Atyánk, Aki a mennyekben vagy* (Mt 6,9). Amikor kimondjuk ezt az imaszót, a lelkünk erről a földről Istenhez emelkedik fel, és már a mennyországban honol. Amikor így próbáljuk lelkünk tekintetét az Úrhoz fölemelni, nyilván nem látunk alakot, arcot, kezét. A hit azonban mégis létre tud hozni a lelkünk és Isten között egy olyan kapcsolatot, amely valamiképpen megélhető, átélhető:

- „Hiszem, hogy vagy,
- hiszem, hogy a mennyben vagy,
- és ez a hit kapcsol össze Veled, mennyei Atyám!”

Ahogy a Jézus-imában esdekeltünk: *„Uram, Jézus Krisztus, élő Isten Fia, irgalmazz nekem, szegény bűnösnek”,* úgy most esdekeljünk néma tekintettel Isten irgalmáért. A Zsoltáros tanítása szerint addig tekintünk Urunkra, Istenünkre, *amíg csak meg nem könyörül rajtunk*.

4) Van ugyanis ilyen esdeklő tekintet. Ha egy gyerek nagyon szeretne valamit elérni az édesanyjánál vagy édesapjánál, akkor olyan esdeklően tud nézni, hogy a szülő szavak nélkül is megérti gyermeke sóhaját. **Én is, mint Isten gyermeke, szintén próbáljak ilyen esdeklő tekintettel az Úrra nézni!** Gyermeki tehetetlenségemben – mert még olyan messze vagyok az Úrtól, hogy még nem érzem magamon az Ő tekintetét – mondhatom a Zsoltáros szavát: *Uram, ne*

hallgass tovább! Uram, ne maradj tőlem távol! (Zsolt 34,22).

A *Psalmus Hungaricus*ban Kodály Zoltán is így esdekel: „Figyelj rám, Uram, és hallgass meg engem! Zilált vagyok elmélkedésemben, és zavart vagyok az ellenség hangoskodása, és a bűnösök gyötrődése miatt”. „Bár szárnyaim lennének, mint a galambnak, akkor elrepülnék és megnyugodnék (tudniillik Nálad). Igen messze elbujdosnék innen (tudniillik ebből a földi testből, ebből a földi életből), és a pusztaságban laknék (tudniillik Vele). Várom azt (tudniillik Téged), Aki szabadulást hoz nekem a szélvész és a vihar fergetegétől” (Zsolt 54,2.4. 7.9).

Ha valaki egy másik személynél el akar érni valamit, akkor minden érvelését latba veti, csakhogy elérje azt, amit nagyon szeretne. Így mondjam tovább én is a Zsoltáros szavait: *Téged kutat a szemem virradat előtt, hogy szavaidról elmélkedjem. Tekints jóságodban könyörgésemre, Uram, ítéleteid szerint éltesz engem!* (Zsolt 118,148.149). Itt már kezdem kérlelni az Urat, hogy jóságosan tekintsen rám, mert **ez a tekintet fontosabb lelkem életéhez, mint a napsugár az élethez.**

Amikor ennyire hiányolom Isten reám ragyogó tekintetét, amikor ennyire érzem, hogy **szükségem van Isten szerető tekintetére**, akkor feltehetem ezt a kérdést is: *Miért fordítod el arcodat?* (Zsolt 43,25). A válasz nyilvánvaló: a bűneink miatt! Mi is úgy vagyunk, hogy a szépre szívesen tekintünk, a csúnyára nem. Attól elfordítjuk az arcunkat.

Hogy ne fordítsa el arcát az Úr, esedezzünk csak állhatatosan, tekintsünk újra meg újra Urunkra, Istenünkre, mint a szolga meg a szolgálóleány a gazdája vagy úrnője a kezére! Tekintsünk szüntelenül az Úrra, *amíg meg nem könyörül rajtunk*, és meg nem tisztít minket! Mondjuk Neki: *Könyörülj rajtunk, Uram, könyörülj rajtunk!*

Mivel **az Úr a szívünk tisztaságát és lelkünk megtisztulását igényli**, mondjuk Neki: *Az ártatlanság útján akarok járni. Mikor jössz el hozzám?* (Zsolt 100,2). Ó, mennyire tud esengeni a lélek a bocsánatért! Hogy tudja koldulni az ember a szeretetet! Hogy tud esedezni az életéért! Milyen esdeklően tudja mondani: „kegyelmet kérek!” S mindenféle jó elhatározásokat tesz. A Zsoltárossal tegyek én is nagy elhatározást: *Tiszta szívvel akarok élni a házam belsejében* (Zsolt 100,2), vagyis **a lelkemben**, lelkem hajlékában, amely az Úrnak is hajléka. Ő a tulajdonos, én csak albérlő vagyok.

II. Az Úr tesz minket alkalmassá szerető tekintetének befogadására

A lelki élet mesterei beszélnek a test és a lélek passzív sötét éjszakájáról, amikor már nemcsak az ember törekszik arra, hogy megtisztuljon minden szennytől, hanem az Úristen vesz minket kezelésbe – és a kitüntetésbe adott keresztelkkel, az ajándékba adott szenvedésekkel – megtisztítja a lelkünket. Ekkor már Ő tesz minket alkalmassá szerető tekintetének felfogására, az Ő Szeretetének a beengedésére, az Ő mérhetetlen fölségű szentháromságos Létének befogadására. Akikre az Úr rátekint a mennyből, és akiket kiválaszt magának, hogy egészen nekik ajándékozza önmagát, azok készségesen elviselik a megtisztulás nehézségeit, mint ahogyan a gyermek is elviseli a csutakolás „borzalmait”, amikor tudja, hogy az ő kedvéért vendég érkezik a házba.

1) Mondjam ilyen készséges lélekkel a zsoldár szavait, amelyeket az Egyház is annyiszor használ: *Uram, hallgass meg könyörgésemet, és kiáltásom jusson Eléd! Ne rejtsd el előlem arcodat, megpróbáltatásom napján fordítsd felém füledet! Amikor csak segítségül hívlak, sietve hallgass meg engem!* (Zsolt 101,2.3).

A zsoldárokból – ezekben az Istenhez könyörgő imádságokban – mindig ott van a katarzis, a csodálatos kibontakozás. Ez a zsoldár is így folytatódik: *Az Úr a szegények imádságát meghallgatja, és nem veti meg könyörgésüket* (Zsolt 101,18). Itt a szegény nemcsak a fizikai dolgokban nélkülözöt jelent, hanem azt a szegény embert is, akinek az a nyomorúsága, hogy nem Istennel gazdag.

2) A föld szegényeinek könyörgését szívesen meghallgatja az Úr, hiszen így folytatja a zsoldár: *Az Úr letekintett szentélyének magasából, az égből földünkre letekintett* (Zsolt 101,20). Az Úr tehát szívesen meghallgatja kérésedet, ha azért könyörgök, hogy méltóztasson rám tekinteni. A Zsoldáros már tudja: Isten szívesen meghallgatta az ő kérését, ezért mondja: *Letekintett mennyei szentélyéből rám.*

3) Sőt, nemcsak rá. A Zsoldáros ugyanis ezt mondja: *Szolgáid fiai itt lakhatnak* (tudniillik a Te földeden, Uram), *és ivadékuk színed előtt biztonságban él* (Zsolt 101,29). **Tehát mindazok – akiket az Úr rám bízott – részesülnek ebben a szerető isteni tekintetben.** Akiket nekem adott az Úr, hogy Őhöz elvezessen, azok mind-mind Isten színe előtt vannak! Isten szerető tekintete kíséri az ő lépteiket is.

4) Az ószövetségi imádkozókkal könyörgök én is: *Uram, ne hallgass tovább, Uram, ne maradj tőlem távol* (Zsolt 34,22). S amikor megtapasztalhatom, hogy az Úr reám tekintett, mondjam én is: *Legyen áldott az Úr, Aki békességet akar szolgájának* (Zsolt 34,27). **„Ha rám tekintesz, a Te békességed árad belém, Uram!”** Itt már szinte felejthetem az Úrhoz, a mennybe emelt esdeklő tekintetemet, **felejthetem a magam erőfeszítéseit, törekvéseit, vágyait. Elegendő, ha csak ez lüktet bennem: „Te rám tekintté, Te békességet akarsz a Te szolgádnak!”**

Ugyanezt a katarzist, a dübörgő vágyaim feloldódását találhatom az 54. zsoldárban is, amikor a Zsoldárossal *szárnyat szerettem volna, hogy elrepüljek és megnyugodjak, vagy a pusztaságban lakjak, amikor vártam, hogy szabadulást hozzon nekem valaki.* Akkor elmondhatom vele: *Istenhez kiáltok, és az Úr megszabadít engem. Este, reggel, napközben elgondolkodom és sóhajtozom.* Ő meghallgatja szavamat. Békét ad. Nem hiába hívtam, rám tekintett! Ugyanezt fogalmazza meg a Zsoldáros a zsoldár végén is: *Vesd az Úrra a gondodat, Ő majd gondoskodik rólad!* (Zsolt 54,17.18. 23).

5) Én tehát az Úrra tekintek, gondomat az Ő kezébe ajánlom. Megteszem, amit tehetek, a többi pedig rábízom az Úrra. Ő majd reám tekint. Ő majd megszabadít a bűntől, az evilági nyűgöktől, amelyek lekötöznének magukhoz, hogy a szívem ne tudjon szabadon szárnyalni Isten felé. Megszabadít önző önmagamtól. Egészen üres lesz **a lelkem hajléka, és így alkalmas lesz Isten befogadására,** hogy megtapasztaljam a rólam való gondoskodását. Vagy ahogyan a Zsoldárossal esengtem: *Kérlek, tekints jószágodban könyörgésemre, Uram, ítéleteid szerint éltess engem,* úgy megtapasztalhatom az Ő élményét: *Te közel vagy, Uram!* Vagyis **eljött hozzám. Ez már az Ő cselekvése. Ez az Ő ajándéka. Ez az Ő misztikus adománya.**

6) A végtelen nagy, szent Isten tekintete belém hatolt, betöltötte a lelkemet! Megkönyörült rajtam. Meghallgatta kiáltó szavamat, könyörgésemet. „Most már tudom, hogyha máskor is Reád tekintek, máskor is irgalomért könyörgök, máskor is hívlak, hogy tekints rám, akkor Te megkönyörölsz rajtam. Rám tekintesz és életet adsz, a Te életedet. Nincs más dolgom, mint befogadni ezt az isteni tekintetet, ezt az életet fakasztó nézést. Már nem kell esedeznem, hogy tekints rám, irgalmazó Istenem, mert **tudom, hogy rám tekintté, és szüntelenül, folyamatosan, mérhetetlen, atyai szeretettel nézel.**”

7) „Bárcsak még tisztább lenne a szívem, hogy akadálytalanul áradhasson belém a Te tekinteted, Uram! A te szereteted! De jó ez a szerető atyai tekintet! Szüntelenül árad belém, és életet fakaszt: visszamosolygást Rád, boldogságot Neked, békességet Veled, szeretetközösséget Benned. Már nem kell könyörögnöm a szavak csörömpölésével. **Elég, ha csak engedem, hogy szeress szüntelenül még jobban engem, Istenem!**”

Mert Isten Atyánkból szüntelenül árad ez a szerető tekintet. Bárcsak tudnám én is viszonzni ezt a szeretetet! Bárcsak tudnék én is ilyen szerető tekintettel szüntelenül visszanézni Rá! Akkor szüntelenül örökre egymásban lenne a lelkünk, a tekintetünk.

Akkor joggal, átélve, megtapasztalva énekelhetnénk:

Gyermekem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!

Akkor egyre jobban tudhatom Szent Bernáttal, hogy a szeretetnek az a mértéke, hogy nincs mértéke:

Istenem, szeress még jobban, engem szüntelen!